

2
BASILII PLINII, RIGEN-
SIS, LIVONI

CARMEN

DE COLORVM
NATVRA, ET
FAMILIA.

WITEBERGAE,
Typis Simonis Gronenbergii,
M. D. XCIX.

Magnifico & clarissimo viro,
DN. NICOLAO REVSNERO
I. V. D. COMITI PALATINO,
& Poëtæ Laureato;

Nec non

Nobilissimis & Amplissimis
Viris,

HEINRICO VLENBROKIO,

&

THEODORO RIGEMANNO:

*Senatoribus Reipublica Rigensis
prudentissimis :*

Promotoribus, & Fautoribus
suis colendis;

Hoc Poëmation

Dicat, Consecrat,

Basilus Plinius.

DE COLORVM NATVRA ET FAMILIA

CARMEN.

Llustrem mundi mundum, admiranda **COLORVM**
Ingenia, & varios habitus, natalia, stirpem
Fecundam, fido ingenuorum foedere mixta
Iningia, & vulgi indiscreta evolvere furta,
Pierius mentem calor incitat, evocat instans
Curatandi fatalis amor molimina mundi.

Magne fave rerum Genitor, tua dia Potestas,
Que jacet ingenij nostri sopita favillis,
Per te expergefacta exsurgat, & abditapernix
Naturæ penetret studio secreta sagaci:
Verba animi erecti celeres sectata volatus,
Perpere humi ulterius ne proculcata morentur;
Sed prompto expediant dictata vigore, colores
Sua coloratis pingant variata figuris.

Ergo Nihil postquam fuerat, primævaq; rerum
Mina in informi foetu disponere mundi
Omnipotente manu jacta, & commixta stupendis
Disfidys nondum Deus affectaret, hiatus
Immensi cassos Vacui occultabat opacis.
Æterni incubitus nox intempesta tenebris:
Æthereis cum accensa focis subito emicuit LVX,
Atque agili saltu circum undique disycit umbras,
Tristes nebulas risu confutat amœno,
Nec mora, nec requies, hæc illuc com meat acta
Anstrans loca sola suis, hilaransq; nitelis:
Ingores solata graves fulgente lepore

Germinibus sese insinuat lactentibus orbis.
Hinc distinctarum manifesto in lumine rerum
Cernere erat facies sensim apparere, colore
Quamq; suo insignem: Tunc demum agnoscere coelum
Gaudebat, florumq; tapetibus undiq; amictam
Tellurem stupuit lepide arridere maritam;
Tunc admiratum sua respondentia in undis
Ora sibi ostendi radijs succincta coruscis,
Cœruleam & bullis stellarum per mare glaucum
Distinctam noctis pallam splendescere in umbra.
Nobile tunc lapidum genus, atq; ignobile quodq;
Prætulit omnimodi varium vexilla coloris.
Tunc pictæ volucres, reptantia monstra, gregesq;
Muti squamigerum, & tot secula bruta ferarum,
Quodq; suo incessit variante colore superbum.
Rex Homo tunc demum cunctorum animantium in
Conspicuis per membra novi, ignotiq; coloris
Temperie blandâ emicuit, quocunq; vagantes
Fert oculos, captis spectacula lauta colorum
Dant epulas varias, satiari tempore nullo
Quis oblectando, mentemq; implere tuendo
Defessi possunt. Series tot mille colorum
Adgestire modis lepidis miratur, & hæret
Obtutu defixus in hos, mox pronus in illos.
Salvete illustres, primi genus unde, colorum
Stemmata diductum manat florente, Parentes;
Lux maris instar habens; Tenebræ patiente Maria
Obsequio; Vestrum Venere, & Iunone secunda
Concelebratū Hymenæum: an quod foecundius usquam
Conjugium, aut vestro felicius existit, orbis

Qua regna ampla patent? En cunctos noscite cœtus
Rerum, quæ quondam viva, vel sensibus orbæ
Annubij æterno coierunt lege ligatæ,
Quæ vobis citius numerum censere nepotum
Non queat? aut adeo vivax, quæ chara superstes
Vidua natorum, gentisq; examina ab illis
Progenita senio certantia desidis ævi
Coram cernere. & ora recognita ubique tueri,
Et mulcere sua, atq; illis ubicunque subinde
Proximè adesse queat per consuetudinis usum?
Vobis hoc solis concessum est; vos, ubi cuncta
In cinerem interitus mala vis projecit avorum,
Funera cunctarum rerum, ille se atq; perennes
Exultatis; vos, mundum qui destruet, idem,
Fatalis rogos an quoq; delere iste valebit?
Distrahit assensum Ratio, suspendit, & aufert
In primis stupefacta tuo Lux dia vigore;
Tenihil exceptis Animis præstantius orbis
Possidet, ô cœli decus! ô tutela fidelis
Terrarum, vastiq; maris! Tu semine quicquid
Vitali exoritur dias in luminis oras,
Quodque vel exsenso motu concrevit agone
Difficili superato elementorum, erigis, ornas,
Florentiq; favore foves. Calor ille salutis
Nostræ, & cunctarum rerum atq; animantium in orbe
Vivificus præses, quicquid gerit, expedit almis
Viribus, auspicijsq; tuis: Quo lumina spargis
Theauri promissis radijs solaribus usa:
Dia tui exultat vegetis animosus in armis:
Quæ si tollis, hebet, segniq; sopore fatiscit.

O quis verborum digno celebrare paratu
Te lux alma queat, que nobilitate verende
Indolis exsuperas nostræ Rationis acumen?
Certè divina est, terreni seminis expers,
Omni & labe carens, fragiles supereminet omnes.
Cœlestis Natura vices, fati omnis, & ævi.
Nec minus uxorum Tenebrarum nobilis usus,
Dusq; potens, generis quamvis obscurior ortus;
Sed laudis splendore tuæ, letoq; vigore
Conjugij arcanâ vi participante renident
Condecorata, & communi letantur honore.
Ille contuitum quæ majestatis acutur
Expavere tuæ profugarum examina rerum,
Hument excipiunt gremio revocata, foventq;
Delassata, atque intenso jactata calore
Componunt, Dominisq; suis, patribusq; quiete
Conciliant stabili indulta. Vegetabile quantum
Plantarum debet genus illis? Solis ab æstu
Languidulum delumbato, exsorptq; vigore
Illarum gelidis placidè respirat in ulnis,
Æthereq; animum medicatum rore receptat.
Quæ labor, & cursus, curaq; animalia, & ardor,
Æstiviq; nitor Solis labefecit, anhelis
Viribus exhaustis, lucis, calidiq; propinqui
Alliciente sodalitio. cum exercitus omnis
Spirituum e ductus penetrati ex corporis imo,
Obnixè votis tenebras flagrantibus optant,
Colliquefacto animo tenebrarum languidator pent.
Ingenti desiderio; nigricante sub harum
Palla ut spiritibus fuga, discursusq; negetur

Compulsis

Compulsis intra latebras, terrentibus extra
Umbrarum, gelidiq; minis humoris, amico
Vt sic curarum, & tristes sarcire laborum,
Influctas liceat labes, solamine somni.

Hic tantis gentis omne colorum autoribus ortum,
Deducit, quotquot visu comprehendimus isthoc
In mundi circumcirca fulgente theatro:
Seu mentito oculos ludant fulgore remoti,
Confusosq; alio, atque alio apparere procaces
Contentant fucos; seu cum splendore petulco
Exagitent visum refugii; seu luce superbi
Perspicua ex liquidis gliscant, solidisq; resulent,
Alterius seu spectra fugaci in imagine substent;
Denique seu fixo constantem ostendere vultum,
Materiae hospitio inclusi statuere fideles:
Quippe in tot diuisa tribus gens clara colorum est.

Ordine sed quali primævo à caule parentum,
In certos diducta gradus generosa propago
Profata sit, noscendum animis, oculisq; videndum.

Principio cum Lux Tenebrarum prolis amore
Percita in amplexus serpsit, fructuq; potita,
Letitiasq; fuit, fœcundi copula quales
Conjugy gignit, virtute potentior acri.
En primogenitum Natum suscepit honore
Frontis prelustri, ingenijq; nitore parentis
Exscriptam clarâ referentem in imagine formam;
Nominè perspicui, complexum, testibus, usa
Aere, & unda insigniuit, cœloq; dicavit.
Alterâ sed soboles congressu nata secundo
Conjugis instinctu vires superante viriles

Fœmineo sexu imbellis, cui nomen Opaci;
Mater ut in cuius regnaret plurima vultu:
Attribuit, terra commendavitq; fovendum.

Hec quoque conjugij veneranda lege ligata
Progenere suis, sexus utriusque nepotes
Viribus arcanâ in luctâ alternantibus, atque
In sobolem fixo transfusus termino amatam,
Perspicuo sic victrici virtute coacto
Filius eximiâ facie color editus Albus.

Fortior at contra postquam superavit Opacum
Robore densato, stabiliq; vigore maritum,
Enixus Niger est sexus languore notatus
Fœminei, ut mater torvo noscatur in ore.
Hi primi antiquâ sunt simplicitate coloris
Laudandi, ingenuâ, & pura qui fronte fatentur
Castorum certum sese genus esse parentum,
Nec profligatum polluto è corde pudorem
Projecisse, nec alterius temerasse coloris
Conjugij contra leges venerabile lectum;
Nec furtim alterius Nate oppugnasse pudorem:
Quos animi ingenui censura modestia simplex
Commendat, non affectata superbia vanos
Fallaci afficto variorum errore colorum
Conspuit: O recti & veri indubitata Patrona
Simplicitas! pravi & falsi pomposa superbis
Duplicitas variata modis falsissima Lena!
At quàm posteritas horum virtutis avitæ
Oblita in fraudes, raptus, fastusq; protervos
Degeneravit! Totum animo percurrere colorum
Innumerum populum, vix ullum inveneris, in quo

Vel tennes umbras vultus, animiq; parentum
Primorum liceat cognoscere. Promt us Eurus,
Atque Aquilo adversis quando conflictibus acti
Incubere mari, totumq; a sede volutum,
Quisque sibi rapere obluctans contendit, adactos
In sese refluxis fluctus incurfibus, a se.
Ordine distincto poteris cognoscere, quam quot
In certas series consanguinitatis avito
Stemmate diducto in ramos gens ampla colorum
Sit dispersa, queas certis distinguere signis.
Usque adeo affines confudit turbida nodos,
Concubitus sectando vagos, omniq; pudore
Prodito adulterijs dubios miscendo nepotes:
Non socerum a genero ut certum cognoscere possis,
Non certum fratrem a fratre, aq; sorore sororem.
Quantumcunq; tamen licet, attentabimus, omnes
Si non, at certos quosdam potuisse juvabit
Distinxisse gradus; quorum explorata propinquos
Consociatio consorti, forsitan quoque coetus
Affectu prodet, mentemq; per abdita ducet.

Imprimis tamen hoc certa ratione tenendum,
Intimius si cognosci natura colorum
Debet: nativo, atque interno lumine cunctas
Res florere, quod in primo Lux subdidit ortu,
Infertumq; fovet, studioq; ardente propagat.
Promicat hac multis caelestis flammula rebus
Subtili eximijs habitu per tempora noctis,
Lumine cum neque tum Solis victore coruscâ
Cecutit prostrato infirmo hebetata nitore;
Sed tuto noctis spectare faventibus umbris.

Luxurient mirata suam donec licet audet.
Carcere laterna nitido ceu clausa lucerna
Per cornu accisum risu diffusa sereno
Prospicit, atque hominum studiosa vicaria Solis
Prospectum ducit, timida & vestigia firmat.
Felium, & ex oculis rabidorum animosa luporum
Fulgurat hæc latè scintillis acribus ardens:
Hac suffusa cutim tenuem elucente corusca
Lampyris; qua flammigenas imitata favillas
Nocte viatorem terret fulgente volatu.
Hac non una genus plantarum nobilis inter.
Æmula sideribus succendit lumina florum,
Incubuit terra cum noctis lucidus horror.
Tunc etiam lapideum quidam, rutiliq; Pyropi
Hujus congenita dispendunt lucis honorem:
Hæc lepidè ex lignis carioso exanguibus ævo
Blanditur tenero Lunæ pallore renidens.
Hæc ovat in flammis terrestri mole caloris
Divulsâ obsidione, fugamq; affectat ad æthram,
In facie postquam se nudam ostendit amœna.
Hæc ex nube micat scissa discordia postquam
Agmina digladiantùm, inimicâq; tela vaporum
Dissecit, tonitru & fregit reboante fragore
Agresti comitatu exuta evadit in auras.

Fundamentum igitur cunctorum hæc flamma colorũ
Nec non splendorum est: Huic si jungatur opacum
Ex elementorum variâ ratione coactâ
Congerie constipatum, substantia per se
Tota quidem constat connata coloribus, at non
Ornatus, tituli, & perfectæ insignia honoris,

Lumine

Lumine quæ confert illis Lux diæ ministro
Ablegato perspicui trans æris oras.
Nam lucis soboles Lumen virtute parentis
Cuncta potens placidè contrectat corpora rerum.
Castigat, penetrat, censet, Lucisq; sepulta
Conniventes ingenita terrestribus umbris.
Suscit at igniculos. & corridendo serenat,
Atque jocis varijs armat, concentibus ornat;
Vt pro textura varia, & certamine opaci
Induat in facies varias se animata colorum.
Isthæc flammula; Perspicuum quarum edita, raptim
Postquam depinxit mundi simulacra, per omnes
Diffundit partes, longè, lateq; propagans,
Persuasusq; oculis miris commendat Elenchis.
Namque oculi fabricam, humores, aurasq; nitentes
Spirituum autorum visus concurrere fas est
Ad producendos habitus, cultusq; colorum,
Precipue ancipiti qui cum fulgore resultant.
Visus postremo informat pigmenta nitore,
Visus confirmat, visum nisi consulat, horum
Naturas scrutaturus, quam enormiter errat;
Haud secus ac qui naturas perpendit odorum,
Quid sapor, atque soni, quid agat dolor, atq; voluptas,
Consumtumq; animum frustra meditando fatigat,
Tactus, & olfactus, Gustusq; ab agente vigore,
Quisque sui obiecti, quibus afficiatur amatis
Supplicijs, quaq; ista ferat ratione, modoq;
Si ignorat, segnis nec cognovisse laborat.
Quisquis agens tantum in rebus patiente relicto
Rimatur, mutilos saltem illum noscere certum est.

Affectus.

Affectus, veriꝰ, Sophi neque nomine dignum.
Ridiculum artificem quis non exploderet, aurum,
Celatis animaturo notâ arte figuris,

Mansuetudo prius non explorata metalli
Cui fuerit? qui quanta queat tolerare resistens
Vulnera adacta styli assiduo non noverit usu?
Sibila sed quanto magis hic, & sputa meretur,
Qui ignoto visu cognoscere visa laborat.

Ergo connati, atque externi luminis usu,
Mutuo & allusu, tum spisso stamine opaci,
Perspicuiꝰ intertextu, tum denique visus
Presidio, arbitrijs, & suffragante favore
Cunctorum constat natura stupenda colorum:

Quas nunc per species certas lustrare parati
Aggredimur, brevibusꝰ, includere versibus omnes,
Qui modo cunque queunt distingui, oculisꝰ, notari.

Principio ergo color temet pulcherrime nobis
ALBE iterum spectandum offer, tua signa secuta
Precipua in mundo percurram corpora rerum,
Innumeras variè in legiones didita passim.

Album, perspicuis, que primo libera fixo
Consilio postquam coierunt condensata,
Ex elementis naturam duxisse, quis ultra
Ambiget, in rebus si dictis congrua noscet?
Luminis ethereum fontem. Solem aspice: nonne
Aera per purum fulget candore nitenti?

Maximus astrorum chorus an non cernitur albus?
Cynthia precipue super aëra vecta serenum
Quam blando candore micat! non cernis acervos.
Nubium in ethereis campis albedine summa,

Perpesis,

Perpeſſis, aliquot lanis, certare lavacra.
Veller a ſic nivium, pluviarum, atque aëris egra
Congeries, minimeq; diu commercia fida,
Spumag; deflagraſſe maris teſtata furores
Id propius certo, & manifeſto in lumine monſtrant,
Quin etiam in ſolidis, in queis eſt copula facta
Firmior, aëris atque unda, tum terra vocata
In partem venit conſortij, id amplius eſſe
Indubitatum confirmant: deſtruxeris illa
In tennes floccos ſi pulveris, apparebunt
Alba magis, magis in tenuem quo trita farinam:
Ceu ſunt cryſtalli, fragile & genus omne vitrorum.
Huc ades & cognata cohors, patriaq; vigorem
Indolis in rebus certa ratione revince:
Lactis amice color, cerebri, ſpineq; medulla
Nervorumq; cutisq; oculiq; unguisq; piliq;
Semini, atque chyli: Florum nitidiſſima turba
Huc ſtrophys applaude tuis: roſa candida florum
Princeps, vos chyatis pulcherrima lilia panſis,
Vos blandi narcifi, tu quoque lene papaver,
Vosq; liguſtra, & tu nymphaea paluſtris amœna,
Et qui præterea innumerus flos ſyndone fulges
Candenti: ſive arboribus juvenilibus addis
Dulce decus; ſeu qui clarum diadema frutetis
Pubefcentibus indulges, ſeu mollibus herbas
Succingis vittis, pulcris focalibus ornas
Prata per, & nemorum latebras, vallesq; recurvas,
Per montes, per ſtagna, amnes, vaſtumq; profundum:
Omnis adeſto, atque unanimis co: ſenſibus undam,
Aerq; autores verna cum luce fatere

Candoris,

Candoris, quo molliculè splendescis amictus.

At vobis multæ res dissentire videntur.

Terrestri & vestrum arbitrium torpore refutant:

Primo en succedunt collegia terrigenarum

Partium, in innumeris animantibus: arida ceu sunt

Ossa, ungues, rostra, atque rigentia cornua, dentes,

Inprimis Libyæ pecudis, gladij^q nitentes

Neptuni gregis, & pelta, testæ^q crepantes,

Lorica, cochleæ^q domus, vaga tectæ^q concha.

Parte alia occurrunt rigidissima marmora, cotes,

Argentum, silices, lapidum & sine nomine turba.

Hinc super accedunt calces, salium^q proterva

Agmina, gypсорumque genus, stupide & cerussa:

Lignorum & cineres, & pallida funera, succo

A carie hæc spoliata, illi à rabie ignis atroci.

Cuncta hæc alba quidem, patriæ nec lucis egena,

Aëris atque undæ, sed se potiora tributa

Suscepisse negant; saltem aut retinere fatentur

Reliquias tennes: Domine at telluris alumna

Quod sint, atque eius largis quàm maxima donis

Robora possideant. gravitas, obstipaq^q testes

Durities. (verùm exemptum te his convenit esse

Private argentum nature dote superbum.)

Cur ergo non sunt Nature lege sequaci

Nigra suæ qualis proprius color esse patrone

Creditur. Aut an aquæ gravitas accepta ferenda

Hæc sit, sicq^q suo cedat color ille parenti

Terra intercedente aliqua lucis tamen almæ

Permulsâ, atq^q obvelatâ vincente nitore?

Hic ratio impingit confusa fatemur; & ah quid

Explicitum

Explicitum tam perspicuè nos scimus in orbe,
In quo non ratio scrutando claudicet, erret,
Hereat, angatur, distorta, retusaq; passim
Divellatur ab adversis affectibus, ipsas
Res, atque effectus dum contemplatur acutè.
Quàm facile est vacuis verbis præcepta Sophorum
Ingenio absorbere propinata, atque docere;
Materies rerum que prima, quid actio, quidq;
Passio, quid color, atque calor, quid frigus, & humor,
Quid siccum, quo pacto hæc res generetur, & illa
Intereat, nostræ divina potentia mentis
Qualis, quantaq; sit: quàm hæc contemplatio nuda
Pruritu ingenium miro titillat, & effert,
Consentire inter se cùm phantasmata Legum
Non inconcinnis sensit Ratioibus, hæc quàm
Exultat, quàm plaudit ovans, tumideq; triumphat!
Ast ubi Natura sese in penetralia misit
Ipsarum mores rerum, variosq; labores
Ad normam legum expendens, censeñsq; putata
Quàm subito perfecta scientia, delirare
Incipit; assensus modo qui stabilitus ovabat,
Terga dat impulsus rerum diversa docente
Diffensu, & norma disconveniente recurvæ:
Letitijs quantis tunc contemplando tumebat,
Tristitijs tantis nunc experiendo gravatur.
Qualiter in somnis dum vota recenset avari
Mens secreta animi, cûi se invenisse videtur
Thesaurum ingentem, tacito sub pectore tantam
Fortunam sibi gratatur, latatur, ovatq;
Sublatiq; animo præsumit prædia, cœnas,

Deliciasq;

Deliciasq; omnes vita sibi spondet amœna :
Sed postquam redijt pulsus erroribus ad se,
Sortis & antiqua cito conscia cura recursat .
Et nihil esse videt quo sit letatus , inane
Ludibrium somni curis gravioribus ustus
Detestatur, & explodit, ceditq; cavillis.
Natura Mystes Stagirita ignosce stupori
Arctoo venerande meo, si congrua quinquam
Consultis natura tuis obscura colorum
Esse queat, me non fatear potuisse videre :
Atque aliquid maius cum multis suspicer esse
In rebus, præter pigra ista elementa, caduci
Subsidia interitus, & diæ ergastula forma.
Credam ergo ætherica, & magis officiosa subesse
Rebus principia, in quæ diæ essentia vires
Ut propius sibi iuncta suas transfundat, & edat
Cuncta ministerijs horum sua munia promptis :
Aspirantibus his veluti suffitus odorum
Halat, & ex illis sunt condimenta saporum ,
Sic quoque credibile est viva hæc pigmenta colorum
Illis præcipuè fingentibus efformari,
Congenita cum luce, licet conatibus ægra
Officere ipsa velint diverso elementa colore;
Præcipuè in rebus, quæ certo fœdere mixta
Formam discretam retinent : Quæcumq; soluta,
Atque imperfecto coitu concreta colores
Quando ortum ex solis elementis ducere possint.

O quàm multa latent : non est res unius ævis
Contemplatio nature, nec nititur agris
Unius ingenij fulcris venerabile verum;

Aggrediens

Aggredienda alia est via, si qua prima sefellit.
Simplex est verum, sed non que ducit ad illud,
Sed varia est via distractas diversa per oras.
Felix qui suus in mediam vestigia ponit,
Libera quam Ratio, & comes Experientia monstrat.

Non ideo tamen absterrebor, quò minus orsa
Persequar, obscurumq; ex his exsculpere verum
Connitar rebus, que quanto in lumine claro
Apparent oculis, tanta caligine densa
Obducta latitant mentem: juvat ire priora,
Quò non ulla viam signant vestigia, laudem
In tantis rebus quicquam attentasse merebit.

Iam quoniam ostendi, que sint elementa coloris
Albi per species, exempla^{q;} plurima, restat
Monstrandum, quo pacto oculos invadat amico
Luminis externi complexu euectus in auras,
Et quam afficiat ratione, ipsisq; probetur.
Spirituum, qui oculis presunt, nitidissimus ordo,
Fuci expers omnis, subtili & corpore constans,
Latus in amplexum ruit obvius ilicet albi,
Signa sui ut late misit fulgentis honoris,
Cognatig; sui tunc consuetudine gaudens
Luminis exultat, jactu dispansus amœno,
Adsilit, includi renuit, quin sepe fenestras
Proripit extra oculi sese, & sic causa doloris
Est oculis, sibi languoris, dum pronus amore
Letitie statuisse modum nequit: At color albus
Spirituum hoc magis, atque magis fervore nitescit.
Vividior magis & diffusa luce superbit,
Ante alia ex rebus que sunt splendore polita

Ceu sunt argentum, gemma, nubesq₃, nivesq₃.
Iam contra NIGER obtuso torpore supinat.
Visivas acies, brutoq₃ stupore revinctas
Impedit, involvit, cogit, remoratur, opacat,
Otia sectari suadens constante quiete.
Nimirum patria maestum illum lucis egestas
Angustat, gravat, inconcinnis tristior umbris
Ponderis horror terreni, & suffocat inique
Ingenita tennes conatus lucis adese.
Ergo Spirituum hunc insignes luce caterve
Cognatae casum miserantes averfantur.
Nigrum odit mixtum sibimet genus omne colorum,
Ut decoris populatorem, seivumq₃ tyrannum
Conjungi sed amat, tanto conspectius ut se
Efferat, ostendetq₃ adiuta superbia forma
Desidia nigroris ab ambitione remoti.
Insidias nigri fugit, indignatur, & horret
Viventum omne genus, suspectaq₃ signa pavescis.
Idem autem niger in nonnullis roboris index
Ingeniti certis animantibus esse putatur,
Non uno quorum species noscenda colore,
Cum invalidas vires pulcher color arguat albus.
Sic nigris vis maior equis, quorum acrior armos,
Colla per & lumbos viget, exsultatq₃ tororum
Impetus, & graviore detonat ungula in hostem
Pernicie, maiora infligunt vulnera dentes.
Sic nigri rabies animosius audet, & ardet,
Deseritq₃ canis, victrixq₃ triumphat abacto
Discerptove, minor quamvis, cui discolor, hoste.
Quo nigrior ruit obviam aper, tanto ora gelantur

Maiori pallore, tremoreq; divelluntur
Turbidiore gradus venatori, acrius iste
Obvia quam proturbet adunca fulmine male
Strage canum edoctus, propria & discrimine vita.
Caesaries sic nigra, oculiq; & concolor illis
Barba virtum ostendunt animoso robore promptum
Corporis, atque animi: rigidum ius serius in quem
Parcarum exercet vires: quem pallida raro
Agmina morborum oppugnant, quatuntq; dolore,
Rariis expugnant valida virtute repulsa.
Namque illis fortis moderamine membra calor
Fulta vigent, qui terrestris fuliginis atra
Nubila, spirituum pacem & molimina sevis
Insidijs ne perturbent dispellere promptus,
Et salvi fines protrudere corporis extra.
Hinc quanto pollet maiori robore, tanto
Agmina fumorum corradit plura, magisq;
Secreta & succis reliquis exsuta probatis;
Atque ita quod poscit quivis nutrimine puro
Concesso solidat, confirmat, roborat artus,
Vivificisq; viam promptam, & motricibus auris
Preparat: hincq; salus, roburq; in corpore floret,
Atque animi virtus se libera fortiter armat.

Præterea in reliquis dimensa proportio, & ordo
Lucis opaciq; atque elementorum extat amico
Concentu stabilitus: at in Nigro hem quibus horum
Seditio confusa, & tristis facta ruina est
Disidijs, atque horrendis sine lege rapinis
Terreni marcoris, ut ausim triste sepulcrum,
Nigrum dicere, non auctorem hunc esse colorum:

Quod mihi res cunctae persuadent indice certo,
Ex eius quascunq; domo prodisse videmus
Squalentes atrore rudi: Nihil extat in ullo
Corpore viventium sub partis nomine nigrum;
Sed saltem proscripta superflua nigra, capilli
Sic multis nigri, nigra cornua, rostraq; nigra,
Calcésque, setaq;, unguésque, hastaq; crepantes,
Squamaq;, plumarumq;, & molles vellerum amictus:
Et quibus incedunt protecta rigentibus armis
Quadrupeda, & pisces, nec non reptantia monstra,
Thoraces, clypeiq;, quibus color omnibus ater.
Nonnullorum etiam nigra excrementa videntur.
Vix ullam invenias plantam, cui flos niger extet,
Aut folium, raris corium nigricante colore
Radiciis, baccarum, atque imi stipitis horret.

Iam lapidum nigrorum, gemmarumq;, lutiq;
Succorumq; docet pariter natura, colorem
Nigrum illos traxisse ex tabe, & funere tristi
Pigmentorum aliorum, atque esse cadavera, sive
Excrementa extinctorum, tenuesq; tenere
Reliquias lucis furtivae, & turbidae, & agra.
Id quod consensu quoque suffragante, magisq;
Perspicue demum ostendet fuliginis horror:
Illa etenim ex rebus quocunq; colore politis
Quas ignis laniat rabidi furiosa potestas,
Disturbatq;, & confundit, disiecta resultat;
Aercis auris abrepta, impulsaq; flammis
Evomitur, profligatur, lassata vagando
Corporibus donec, si qua appulit, innitatur,
Connatum tristi incessans nigrore nitorem.

Deniq, carbones, in quos deservit ignis
In somnum exhausto, lassosq, furore solutus
Hoc manifestè convincunt: Mærotica tellus
Hoc probat. Aethiopum nigro, fuscosq, colore
Maurorum, quem fumorum telluris anhelæ,
In poris & rari fluctus peperere coacti.
In summa cute, & impacti, tostiq, calore
Intento Solis supra caput impendentis.

Atqui siue parens pigmentorum esse putetur,
Siue ruina niger; tamen hoc constante fatendum,
Assensu, quod ad illorum quoque conferat ortum,
Sed patiente modo; cœu fœmina, quando potenti
Non adiuta viri virtute, ingentibus ausis
Se solam accingit generanda proles, & impar
Excidit, informem molem consarcinat, orbam,
Sensibus & vegeto motu, vivoq, calore:
Haud aliter Niger, obsequio submissus agenti
Pigmento, aut paribus concurrens viribus æquis,
Nobilium generi quorundam augmenta colorum,
Ornatumq, velut genitrix industria confert:
At sibi confidens soli, aut maiore redundans
Luxu, conturbat speciemq, decusq, colorum
Patritiorum, atque in plebeias turpiter infert
Protruditq, domos velut invidiosa noverca.

Sed dudum ulterius, me ad seq, suosq, videndum,
Insignes habitus reliquos procerum ordo colorum,
Proclivem invitat, vultu arridente sereno.

Primum ergo Flavus reliquos purissimus inter,
Ingenuâ qui ut simplicitate secundus ab Albo,
Sic candore potens, opulentus lumine largo,

Atque ex principijs, elementisq; ordine mixtis
Simplice perspicuo, nec discordante tenore
Profatus apparet. Nam patrisante uitore
Percellit visum pariter; sed blandius instat,
Atque venecundos radiarum temperat ictus,
Queis neque terrentur, neque divellantur ab ætæ
Occursu visiva acies: Sic poma sapore
Bacchaos latices imitantia, stringere linguam,
Nec mulcere nimis commesta advertere possis,
Sed magis impetere, & tenuem exercere salivam,
Sentitur virtus acidi tandem acrior; at non
Hoc blandè minus oblectat dulcedine linguam.
Sic calor exultat qui tempore veris adulti,
Non adolescentis tenero languere tepore,
Nec mediæ estatis, cum Sirius arva fatigat,
Prosubigitq; furor, rabidis fervere notatur
Aestibus, ast ipso non blandius ille tepore
Corporibus tamen alludit, cum longius illi
Absit, & huic propius penè equis viribus adsit.

Iam verò Flavi genus innumerabile multis
A sese differt gradibus: nativa relucet
Gloria (qui in cælo apparet suus avocat ordo)
Auripigmenti in tenuato pulvere, nec non
Floribus in multis, ceu Solis flore vocato,
Ranunculis, & Verbascis, tenerisq; genistis,
Narcissis, Melilotis, Nymphæisq; serenis,
Innumerisq; alijs, quos hic describere longum est.
His similem multas res ostentare colorem
Cernere ubique datur, vivas, vitâq; carentes:
Hoc avium plumæ multarum insigne coruscant,

Hoc depicta volant reptantq; insecta per orbem
Obvia ubi, que, hoc sunt lapides, succi, luta, gemma
Illustres, tentoria apum hoc redolentia fulgent.

Ecce autem à patria qui nobilitate colores
Defecere parum flavi, melioris honoris,
Et fame obliti; aut se coeruleo implicuere
Affines per concubitus; aut ira ruboris
Ilos succendit facibus fulgoris amati
Convictus contagæ affricta, deditq; superbos
In vultus, animosq; Priorum exempla videntur
In malis, tenerisq; pyris, rapiq; modestis
Floribus, & ruta, atque alijs seu sensibus orbis,
Seu viventibus in rebus: Simulacra sed extant,
Posteriorum in crine croci, calthisq; coruscis
Luteo & in saturato ovi, malisq; superbis
Pænorum, & que auro certant Aurantia dicta.
Virorumq; autem variantur utring; tenores
Innumeris vicibus, pro ut tum victoria parti
Alterutri ambiguo in certamine lubrica favit,
Tum vel materies tenuis, vel crassa patrimi
Conspiravit, vel dissensit luminis ausis.

Hunc verò sibi proponi indignatur amaris
COERULEUS stimulus, atque egræ morsibus ustus
Invidia: occurSAT patrie illi conscia virtus
Indolis, atque ignominiam hanc perferre recusat,
Simpliciora crepans generis primordia, simplex
Et decus, atque habitus ornatos simplice cultu.
Quamquam autem ex viridi, quali est arugo videnda,
Purpureoq; pari mixtis ratione resultet
Cæruleus: tamen hoc nil simplicitatis honori

Derogat, imò illum magis astipulatur, utrique
Tam viridi, quam purpureo, cum viribus equis
Subsit caeruleus, flavo, rubroq; subactis
Seu iugulatis, seu certâ parere coactis
Conditione, iterum distracta potentia iunctim
Exsultat victrix in pura & simplice vultu.
Qualiter unda tepens tepida sociata, caloris
Languida tela pari conatu ubi frigus utrinque
Fregit, dissecitq; innatum, pristina lassis
Viribus atque animis insurgit fama receptis.
Flavi ergo vanus non caerulee emulus audis,
Nec projectum animum prodis, dum audire quod es vis,
Et praeceptus honor merito te nonnihil angit.
Qui sibi contemptus nimis est, alijs quoque sordet.
Laudis amor laudandi animi est, & magna parantia.
Hoc sed in aurem pauca: cave ne te efferat illuc
Abripiâtque amor ille tui flagrantior, unde
Mox victus recidas reprobante pudore notatus;
Blandi censores nostri sumus: estimet alter,
Nec personatâ te laude oculatioꝝ ornet,
Sic demum quis sis semota nube videbis.
Nobilior tamen, atque tuis subtilior umbris,
Et spisso magis exsuperans est lumine flavus;
Quamvis materia teraro stamine possis
Iactare, ast eius nunquam aspirabis ad acres,
Subtilisque habitus, tibi plus terrestris opaci
Adjacet: interna tum deficiente laboras
Lucis deliquio: Quod si ratione probari
Non aliâ posset, manifestum redderet ignis
Candelavé iubar, sub quo monstratus, ab atro

Caligas parvo distans discrimine, dum non
Illud congenite lucis firmare potens sit
Invalido pigro nictantia lumina somno:
Flavus ubi proprio extimulatus lumine pallet,
Pessundatque suas, tennes quas possidet umbras.
Non quia terretur jubaris vincente nitore:
Sed quia debilius nec certa lege juvatur:
Cum non exterius partes vegetentur opaca,
Mutuaque equivalens externi luminis absit
Conjuratio, & officium, quod Sol locat illi.
Cede igitur magis eximio contentus honore
Non postremo inter consortes, nobilis ordo
Simplicis ingenij quos turpibus eximit umbris
Degeneris plebis. Tibi inest quoque gratia letis
Delicijs foecunda suis: Tua pignora pulchra
Indolis, Anchusam quis non amet atque hyacinthos?
Quis non suspiciet Cyanos, Borriginem, & Alpes
Cœruleis cyathis que Soldanella vocata
Condecoras? quis non Anemonen diligat, & vos
Consolidas, Aster teque Attice, & intuba, nec non
Clematis insignes flores, teneramque chamedryn?
Quis te in Sapphiris, & pulchra Iaspide cernens
Non stupet, illustramque diu miratur honorem?
Marmora commendas, avium decus addis amœnum
Induvys, lepidè insectorum pallia pingis,
Atque oculos leni palpas, placásque nitore.

Martius hos inter RUBER elatissimus ardet,
Summo præ reliquis fastu regalis honoris,
Divite luce ferox visum increpat, atque lacescit,
Materie at spisso, siccoque indurus amictu est:

Hinc noctu ad faculas quoque luxuriare videtur,
Scintillasq³ oculis alacres magis intentare.
Quippe sui juris cognati luminis ignes
Expedit hoc tanto tunc promptius, acrior instans
Cum neq³ lux agitat refugos, neque turbat abactos,
Sed lux flava facis simul assentitur opacis.
Partibus, agnato colludens sponte colore.
Cinnabaris tenui genuinus pulvere fulget,
Cancrorum & coctis testis, cerasisq³ tenellis,
Atque alijs baccis, & fructibus innumerandis:
Hoc anagallis mas, hoc sunt erratica dicta
Condecorata papavera, humi & nascentia fraga,
Ditis & in fundo collecta corallia Ponti:
Psittacus hoc caput, axillas, caudamq³ superbit
Ornatus, volucrumq³ aliarum turba minuta,
Natura & lusus concha, & reptantia monstra
Herbarum in pratis passim populantia succos.
Iam duplici affectu à nativa laude recedit,
Dum Flavi amplexus petit, & letatur amore:
Tunc magis atque magis, quo largius huic indulget,
Acrius atque ferocius inflammatur, anhelis
Insultatq³ magis radijs metuendus ocellis.
In minio talis flagrat, candidisq³ coruscis
Quorundam ex grege Neptuni, rostroq³ loquaci,
Et planis pedibus Servatoris Capitoli.
Hinc, cum cœruleo, postquam lenitus ab albo est,
Assuescit, gravior magis, & mansuetior exit,
Quo propius se illi atque intensius insinuavit.
Talem presentat sanguis, coccus, rosa, murex,
Iucundi cytini, & cariophylli, atque papaver,

Brasilia

Brasilie & succus, qui purus ab arbore manat,
Pomaq₃ que lepidè roseo suffusa pudore.

Hi tres eximij qui simplicitate colores
Excellunt, proprioq₃ à se splendore decori
Distincti numerantur, & agnoscuntur ubique.

Mascula cœruleo cœtu commixta duorum

is duo pignora adulterij generavit, utrosq₃
ingenua probitate nothos, vultuq₃ modesto.

Ambo sunt castigatis affectibus, ambo
Comes. urbani, gratoq₃ lepore petiti.

Acceptiq₃ oculis: ut qui neque luce feroci
Immodice offendunt timidus, tenerasq₃ phalanges
Spirituum, nec contristant caligine inepta.

Qualiter egelidus per aprici tempora veris.

Lascivit tepor, & vegetis circumsonus auris.

Gaudet adulantis Zephyri, nostroq₃ probatur.

Es desiderio expetitur flagrante calori.

Qualis quo laudatur apum vectigal amœnus,

Æthereusq₃ sapor gustum permulcet amatis

Mlecebris; qualis, quem aspirat blanda rosarum.

Gratia, odor prono dat blandimenta cerebro,

Deliciasq₃ facit, quas non fastidia turbant.

En VIRIDIS prior ut blanditur, ut attrahit in se.

Devincitq₃ oculos, ut gratis figit avaros,

Confortatq₃ moris, letoq₃ vigore serenat.

Ergo etiam nullo sibimet Natura colore

Indulgentius hoc placuisse videtur in orbe,

Vt cuius norat fastidia nulla futura.

Hoc coniunx cœli tellus fœcunda superbit.

Tota amicitia; hoc se silve, montes, freta, rupes

Comme

Commendant: hoc terrenarum gloria rerum,
Deliciumq; merum se jaëtat in orbe Smaragdu:
Ne loquar ignobiles lapides, insecta, volucres.
Et quæ præterea se res comsisse virore
Cernuntur plures, quàm verbis edere possum.
Hunc verò flavum genitorem agnoscere, si non
Experientia pictorum firmata doceret,
Destua Plantarum possent folia ægra probare,
Pallida quæ succo flavent cum exhausta vigenti.
Quàm varijs igitur gradibus superare tributis
Flavus cœruleum connititur, apparebunt
Tot species viridis flavo assimilante nitore
Confines: contra cum largius aucta redundant
Semina cœrulei, magis hunc obscura referre
Contendit facies viridis, diversaq; gliscit
Pro modulis collatæ opera terrestris opaci.

Nec minùs alterius Juvenilis formæ renidet
Blandè PURPUREI, non inficianda parentis
Quæ soboles rubri est, variè & pro viribus huius,
Vel validis, vel deficientibus alternare,
Mox roseum, mox cœruleum referendo videtur.
In facie nativâ æquatis viribus extat
In nitido pulchra volucris Junonis amictu,
Atque amethisto sobrietatis amore sereno,
In flore Iride, Buglosso Triadiq; sacratis
Floribus, & quos fert, quæ cervicaria dicta
Herba, & quæ campanula, quæq; Aquilina vocatur,
Terrestrisq; Hedera, Horminum, & Orchis amica patre.
Infirme Veneris, viola & studiosa sopori.

Hinc atque hinc qui degenerant quocunq; colores
Aspiciam

Aspicias, varij occurrunt in floribus, atque
Infectis rebusq; alijs: Exempla Ruboris
Vincentis prestant Sclarea, & Carduus, atque
A folijs que dicta tribus notissima planta,
Et rostrum que dicta ciconia, amœnaq; Lychnis.
Cerulei in prunis, myxisq; potentia pollet,
Pulsatillis, & Scabiosis, Gratiolisq;

Atque ita nobilium, & primorum constat origo
Egregiq; habitus, mores, atque ordo colorum.
Hinc plebeorum qua sint consortia, quiq;
Serviles opera, spuria & primordia, restat
Perlustrare vagis oculis, animoq; citato.
Namque illis sua adest quoq; gratia: vilior horum
Conditio, decus, & formas commendat & ornat.
Nobilium, & subiecta effert conspectibus, atque
Defessos oculos vicibus delectat amatis.

Ante alios cutis humane color exstat amœnus,
Candori ex roseo admixto qui natus; ab illo
Esto secundus, quo plumbum cognoscitur, albo
Et nigro inter se mixtis qui prodit amicâ
Temperie. Hinc juncto flavo, & candore resultat
Pallidus, hinc Fulvus, tum Mustelinus, amœnus,
AENEUS, & Sufus, tum qui à rubigine dictus,
Tum ferrugineus, palearis, buxeus, & tu
Ruffe, Ruber, quorum flavusq; albusq; parentes
Certis noscuntur signis variante subacti
Temperie, & varijs amplexibus intricati:
Anigro, & rubro spadix, vinosus, & Helvus
Proaucti. Autores nigrum, viridemq; fatetur
Luridus. At Glaucus, tum Cæsus, atque Silanus,

Tum Venetus, Blavusq³ genus cognoscitur esse
Albi, & cœrulei. Quin Purpureus quoque multos
Degeneres ex pellicibus, quibus usus amatis
Suscepit natos, quos fama obscura recondit.
Hi demum cuncti varijs congressibus inter
Se confusi alios fœcundiùs usque propagant,
Innumeros magis obscurâ, ignavaq³ pudendos
Indole; quos cunctos quisnam enarrare valebit,
Nomina ne dicam, & cunctorum adpingere vultus?
Ergo hinc me potiùs Genus ad prælustre colorum
Converto, qui cum pompa radiantis honoris
Subsultim venerandi equitant, visumq³ laceffunt.
At primo Informes qui oculis phantasmata bruta
Non gemmis vegeti jubaris phalerata ministrant,
Ostenduntq³ procul mendacibus edita fucis,
Expediam. Talis nitidi sub fornice cœli
Cœruleus color apparet. Nam credere nolim;
Quòd sint revera hoc cœli tabulata colore
Imbuta, ut vani delirat opinio vulgi.
Fuco omni cœlum, atque aer, qui subditus illi,
Congenito fixoq³ carent, sed habere videntur
Cœruleum, qui oculis certa ratione modoq³
Ex rerum ingenijs inducitur. Aspicias, aer
Qui prope nos fluitat, quòd nullo appareat esse
Pigmento infectus; procul at cum transpicias ipsum;
Cœruleo apparet silvas, montesq³ colore
Consperxisse, aut delevisse, ubi longius exit.
Nam non compositis densatur partibus aer,
Verùm dispositis, multas quas linea recta
Longinquâ serie hærentes simul undique differt;

Inducitq³

Inducitq; oculis persuasus ordinis astu.
Ut credant fixum in silvis se cernere fucum,
Corporis in raris cum longis tractibus idem,
In densis qualis juvit, brevibusq; coactis,
Prodeat. Hanc ipsam ob causam quoq; culmen olympi
Ceruleum apparet medij trans aeris oras,
Disita perspicuis perq; intervalla coactis
Cortinis oculorum aciem fallacibus urget
Ludibrijs hebetatam, & lassis viribus egram.

Hæc eadem est ratio arcani penetrare profundi
Cur oculis viridi scrutantibus esse colore
Suffusum videatur, aquarum excerpta capaci
Urnâ perspicuis cum limpida portio vitris
Lucidius visum ascitâ transmittat ab omni
Tincturâ immunis: Viridis vero hic color ortus,
Ceruleo, & flavo qui autoribus amplior umbris,
Neptuni liquido cum crassius aere corpus,
Et lucis radios magis implicet, atque retusos
Supplantet, nec tam liquido visum ausit inire.

Iam nigror in puteis, specubus, patulisq; fenestris
Tectorum, atque alto devexi fluminis alveo
Quem videas, non tam tenebris productus ab atris:
Non invisâ adeo cum sint isthæc loca soli,
Intus & à claro niteant possessa diei
Lumine; quam visum quod res quæcunque repostæ,
Abstrusisq; latent complexæ anfractibus horum,
Consuetâ, & rectâ nequeant ratione subire,
Explicitas intro species, cum tramite recto,
Inq; peditas non possint oculo insinuare,
Exteriorq; aer, qui longius intercessit,

Visivas

Visivas acies magis occupet, intricetq;
Vt confusa ex his rebus nigredo resultet
Illisis, & dispulsis, quæ ostendere sese
Gaudebant rerum idolis. Hinc suspice latum,
Auroræ thalamum, & croceo splendore quadrigas,
Solis & emeriti roseum mirare cubile:
Quis color, & qualis condite gratia lucis
Placatusq; lepor? quàm mira emblemata? quante
Delicia, harmonia, & pictura faceta nitorum
Profilit utriusq;, atque oculis applaudit amicè?
Ipsa tuis placeas tibi mendax Græcia nugis,
Veridicis nobis cura est rem prodere causis,
Phœbeorum opus hoc radiorum est, Phœbus Apelles
Picturarum harum est, sua quæis prænuncia, & ipse
Suspicienda orbi exornare cubilia gaudent.

Viscera telluris percocta calore diurno
Quoscunq; exspirant fumos, stupidosq; vapores,
Libera seu circa terram, perq; aera ductent
Agmina, & expandant incertâ sede vagantes,
Sive in nubigenas lecta, & conscripta cohortes
Contraxere, illi sunt harum certa colorum
Materies, illos animat, varièque figurat,
Prout crassi, aut tennes fuerint Sol, proutq; potentes,
Aut spissa radiorum illos subiere phalanges,
Aut rare, & delumbata, dum longius ause
A signis, & subsidijs procurrere castrî.

Per tennes ergo, atque animosa luce vapores
Vivificatos, tum Flavus, Croceusq; renidet.
Nubibus ex spissis, magis imbelliq; subactis
Conflictu radiorum alacri fulgore minatur

Confertim

Confertim Rutilus : quantum hinc longinquior atque
Crassior accumbit nubes, illamq₃ salutant
Enerues pigrius radij, variare colores
Sensim etiam videas, umbrisq₃ involvere sese :
Hinc Roseus, tum Purpureus, tunc denique Fuscus
Ostendit sese, Phæboq₃ sub æquore toto
Immerso, navi ingeniti nigroris, amœna
Qui modo splendebant, confundunt nubila mœsta,
Attonita & metuendo oculis terrore remittunt.

His ex principijs etiam variata colorum
Illa acies constat, quæ noctis sæpe sub umbris
Ventis suppetias latura per æra purum
Dimicat, & belli nitidis simulacra sub armis
Cum strepitu ciet, & spectâclis mille colorum
Preside sub Luna, reliqui Astrorumq₃ Senatus
Arbitrijs & permissu. Chorus ille nitorum,
Circuitu Phœben qui versicolore vigentem,
Singit, cum premitur tristi obsidione vaporum,
His etiam ex causis apparet. Deniq₃ celi
Æthereum decus Iris, ab his primordia causis
Se majestatis lepida veneranda fatetur
Duxisse, atque hos concentus hausisse colorum,
Fimbria picta suæ quæis cycladis ardua fulget :
Guttarum in speculis seu millibus ora renoscit.
Pumila permixtis radijs sua Phœbus utring₃,
Seu trans perspicuam propioris nubis aquose
Crystallum appositam radijs convifat adactis,
Atque eluctatis nubem, varieg₃ coloret,
Pro variis radiorum obitu, & conamine opaci.

Quamquam autem omnibus his lucis iubar insinuatū

C Nubis

Nubis opacis, vel fumorum partibus isto
Apparere dedit vario splendore colorum ;
Aeris ingentes campi, & positura remota,
Atque oculi tamen hos etiam stabilire videntur,
Nec minimum ut tales variè enituerè juvare.
Nam radiorum ut se longas simulacra per oras
Promovèrè, oculis lassato lumine tandem,
Illapsi vario nugantur honore colorum.

Tum verò ex rebus, seu quas Natura polivit,
Sive ars, cum radijs oculos prensantibus exit,
Et petulanti insultu qui color indignatur
Arctius includi terrestri carcere opaci ;
Primo à materia cum interno lumine mixta
Solerti, atque operoso oritur moderamine, stanno,
Aeri, auro, argento, chalybi, ferroq³, videtur
Quale subesse, quod haud radios operitur & in se
Luminis externi invitat, vigilante sed illos
Excipit obviam lux excursu in limine primo,
Applicitisq³ suis radijs reverenter adorat,
Atque inconfusos, quales venèrè, remittit,
Insuper & blando liquidum trans aëra nutu
Prosequitur patrie remeantes lucis ad oras
Per tenues atomos, & luciditate vigentes,
Advecti quibus appulerant. Sententia si me
Non mea fallit, quid radij quicunq³, resultant,
Corpore quocunq³, ex lucenti, atque arte polito
Sunt aliud, quam multiplicata lucis imago
Per tenues atomos repetita, exscriptaq³ punctim
Continua serie liquidas trans aëris oras,
Ex centro atque superficie quæ corporis exit,

Et circum circa sua parva idola propagat,
Mira luxurie, mirâq; licentia adaueta,
Et vicibus penè innumeris, motuq; stupendo.
Non autem crassi illi atomi, colludere Solis
In conspectu quos cernis, prestare putandi,
Hoc Soli posse officium, terrestris ineptâ
Atque incompositâ indociles qui mole stuporis:
Verum alia magis exiles, nitidaq; volare
Inconspicte oculis liquidi aeris equore vasto
Particula sunt credenda, quæ, vis mala postquam
Interitus varias res demolita, resultant
Æthereis ex principijs, profugiq; paternum
Affectant cælum; interea hinc, atq; inde vagantes
Lustrantur lucis refovente piamine, donec
Corporibus rursus generandis suppeditentur.
Horum igitur radios effingere idonea turba:
Nulla alias oculis apparent, verum ubi recto
Solem inter, nostrôsque oculos se tramite volvunt,
Millibus in speculis hæc reddita spicula lucis
Impingunt oculis petulante vigore vibrata,
Spissa magis tanto, quanto vel segnius illa
Visuæ evitant acies, ciliisque paventes
Conniventibus avertunt; vel longius inter
Visum, & vel propriâ, vel fictâ luce cornusum
Corpus productum est spatium, posituraque certis
Vtrorumque modis variat. Nam visus ad illa
Sufficientem desperans reprimenda vigorem,
Dum trepidat, cunctatur, & hesitat, acrius instant,
Fulgentes cunei, & confusis viribus urgent
Connixi: qui si propius tum viribus equis

Obluctantibus excipiuntur, disparere
Distincti sensim incipiunt. AEtate vel usu,
Vel morbo queis visus hebet detritus, in astris,
Et rebus quacumq; nitent, advertere certum est,
Et plures radios, spisso & magis agmine acutos,
Quam quibus obfirmata viget, validéque rebellis
Elidendo minas visiva potentia lucis.
AETHEREI vector sic fulminis, arduus acri
Remigio alarum nubes cum evasit hiulcas,
Atque astris propior despexit fulmina, Phœbi
Detonso in vultu obtutu subfixus acuto,
Intentoq; heret blandè sua lumina pascens,
Cæsaries radiata oculos cum nulla flagellet
Spirituum valido, atque inconcusso agmine fultos.
Sic supra terram qua vespere sidera sero
Exoriuntur, fulgentes fidentiùs audent,
Extricare comas, tenues, visiva, vapores
Terrigeni postquam defendunt lumina nostra,
Nubila, sed nimium radios, que spissa, trucidant,
Quos vinxere, aditum reliquisq; excludere perstant;
Tunc rubro apparet facies obtusa colore
Obsessi Solis, tristique pudore fatiscit.

Quamvis perspicua atque illustria corpora tales
Sunt sortiti atomi: tamen & terrestris opaci
Contagem retulere aliquam, quam propter amœnos
Certatim simulare, & dissimulare colores
Sunt habiles. Hinc Sol pluere, & cribrare videtur
Subtiles auri, argenti, rutilique pyropi
Fulgentesque scrobes amethysti, alacrisq; Smaragdi,
Illum oculos conniventes obtendere contra

Quando

Quando solemus. Sic quoque res quascunque politas,
Inspicias, liquidas, atque ex bombice nitentes
Aspiciere illum ipsum variatum cernimus imbrem:
Imprimis specula, & pacati marmora Ponti,
Quorum summa superficies equata receptat
Color Solis, nullo intra extraque retortum,
In fractu, quod rursus imitatum munia Solis
Vicinos atomos, quos ordinat undique recta
Linea, promittitq; oculis à se instruit, atque
Lumine condecorat, paribusque exasperat armis.
At verò in rebus, quae non equata perinde
Linea per planum annexu conferta subegit
Continuo, sed quae spatia, intervallaque passim
Disiunxere, & hiulcis contorsere salebris,
Integra non solis consurgit imago corusci,
Sed simulacra pusilla atomis dispersa relucunt.
Partitae lucis, variè vel consociatae.
Hoc patet in saxis tritis splendore retuso,
In testis, conchis, pannis, lignisque dolatis,
Praecipuè magis in subtili stamine Arachnes,
Atque avium pennis variarum, sive columbi,
Sive pavonis, in his nostro alternante subinde
Contuitu, Solisque examine, sive diei,
Harmonias varias, splendores commeditari
Cernere erit, mox picturatos undique thyrsos
Intentare oculis, mox lascivo impete lychnos
Fulgoris iactare alacris, contendere letis
Saltibus, curiposque inopinos fundere picti
Luminis, hinc atque hinc subito abriperò, atque referre.
Quid tibi commemorem rutilum genus insectorum,

Quorum in pretextis variorum mira colorum,
Ludibria, & splendorum scitamenta relucunt,
Alternisq; oculos vicibus verniliter explent,
Concinnisq; strophis sibi demeruisse laborant?

Denique conditio restat postrema colorum,
Qui sine corpore ad alterius se effundere nutum
Consuevere, & mendicata in imagine substant,
Infirmi, instabiles. Postquam lux Solis adacta,
Sive dies per perspicuum, seu fluxile corpus,
Seu solidum adversus luxata anfractibus angit
Sese, in subiecto lascivit corpore splendor
Iricolor, qualis per aquas, vitreasq; fenestras
Non raro apparet nobis mirantibus, atque
Oblectatis subtili, argutoq; colorum
Concentu inter se correspondentium amicè.
Cum verò alterius proprij tinctura coloris
Perspicuum infecit corpus, qui subjacet illò
Informis color est etiam suffusus eodem:
Per phialam emanans rubro que plena Lyca,
Sic ruber apparet color ille pedisequus aque
In mensa adpictus; Sic splendida vitra colore
Quali picta nitent, talem illum effundere pronta.
Tum demum à cunctis rebus quocunque colore
Infectis, cum sunt sub sole aut luce locata,
Assentantibus oppositas quoque tingere fucis
Res videas, tacitoque oculos incessere nutu.
In silvis alba qui veste vagatur amictus
Permulsus viridi plantarum fulget honore.
Nam à rebus species cunctorum efficta colorum
Aeris in nitidi diffunditur equore vasto,

Hinc atque hinc, donec replicata repullulet ex se,
Oppositisq; in corporibus se ostendere tentet,

Hec super ingenys, & clara gente colorum
Exilium indicens curis, meditabar, amaris,
Dum passim privata, animū, & mala publica tentant,
Tu qui principium, tu finis carminis esto,
Summe Deus, furias Martis compesce, repelle
Pestifera invictam rabiem luis, elue noxas
Peccati, & facilem hanc ad vitam suffice victum,
Ut tua tranquillâ incolumes in pace stupenda,
Ingenys nullis satis explorata, nec ullis
A quoquam seclis penitus noscenda futuris
In mundi complexu, opera, arcanosq; labores
Scrutemur, veri & propius penetremus ad arcem,
Ad famam, laudemq; tuam, nostramq; salutem.

*Luxuriem mirata suam donec licet audet.
Carcere laterna nitido ceu clausa lucerna
Per cornu accisum risu diffusa sereno
Prospicit, atque hominum studiosa vicaria Solis
Prospectum ducit, timida & vestigia firmat.
Felium, & ex oculis rabidorum animosa luporum,
Fulgurat hæc latè scintillis acribus ardens:
Hac suffusa cutim tenuem elucente corusca
Lampyris; qua flammigenas imitata favillas
Nocte viatorem terret fulgente volatu.
Hac non una genus plantarum nobilis inter.
Æmula sideribus succendit lumina florum,
Incubuit terra cùm noctis luridus horror.
Tunc etiam lapidum quidam, rutiliq; Pyropi
Hujus congenita dissipant lucis honorem:
Hæc lepidè ex lignis carioso exanguibus evo.
Blanditur tenero Lune pallore renidens.
Hæc ovat in flammis terrestri mole caloris.
Divulsâ obsidione, fugamq; affectat ad æthram,
In facie postquam se nudam ostendit amœna.
Hæc ex nube micat scissa discordia postquam.
Agmina digladiantium, inimicâq; tela vaporum.
Disiecit, tonitru & fregit reboante fragore.
Agresti comitatu exuta evadit in auras.*

*Fundamentum igitur cunctorum hæc flamma colorum
Nec non splendorum est: Huic si jungatur opacum
Ex elementorum variâ ratione coactâ
Congerie constipatum, substantia per se
Totâ quidem constat connata coloribus, at non
Ornatus, tituli, & perfectâ insignia honoris,*

Lumine